

RECENSIONS BIBLIOGRÀFIQUES

RAMOS, Ángel

Diccionario de la naturaleza: hombre, ecología, paisaje / Ángel Ramos. Madrid: Espasa-Calpe, 1987. — 1016 p.: il. col.; 25 cm
ISBN 84-239-6949-5. 9.900 ptes.

De vegades el *marketing* juga males passades i, amb l'afany, ben legítim, de vendre més hi ha editorials que presenten els llibres amb títols que no acaben de respondre a llur veritable contingut. De vegades els títols prometen més del que de debò conté el llibre però de vegades, inexplicablement, es queden curts.

Aquest és el cas d'aquest llibre en el qual el títol es queda força per sota del contingut veritable del llibre. Perquè aquest «Diccionario de la Naturaleza» ni és, en el sentit estricte, un diccionari (seria, pel seu plantejament, més aviat una enciclopèdia del tipus de l'*Encyclopaedia Britannica* limitada a un tema monogràfic) ni el seu objecte es limita a la descripció de la natura sinó que s'estén també —i sobretot— a l'impacte humà sobre els sistemes naturals i als principis per a la gestió d'aquests. El subtítol, «Hombre, ecología, paisaje», ho aclareix una mica i fa més justícia al contingut.

Desigual, això sí, com totes les obres col·lectives, aquest llibre, dirigit i coordinat pel professor Ángel Ramos, la tasca del qual al front de la càtedra de Projectes de l'Escola d'Enginyers Forestals de Madrid és coneguda de sobres per la majoria dels lectors de *Collectanea Botanica*, és probablement l'obra més sòlida publicada a l'Estat Espanyol per a fer accessible a un públic no estrictament especialista la teoria i la pràctica de la gestió del patrimoni natural. Més que un diccionari de la natura és una enciclopèdia d'ecologia teòrica i aplicada.

Això no estalvia que, al costat d'articles veritablement engrescadors, com, per exemple, el de Margalef sobre les fronteres de l'ecologia i alguns altres, i al costat també d'una majoria d'articles de considerable qualitat, n'apareguin alguns que semblen antologies del neologisme, redactades exclusivament per a demostrar l'habilitat de l'autor de l'article en qüestió per a dir no res de la manera més complicada possible.

Sigui com sigui, el plantejament del professor Ramos allunya aquest llibre —i per bé— de les clàssiques històries naturals que el seu títol sembla que intenti evocar-nos. Els articles descriptius (de plantes, d'animals, de formacions, de formes del modelat de la superfície terrestre) certament hi són, però redactats amb un criteri més biogeogràfic i ecològic que sistemàtic o purament descriptiu. Són articles orientats en general a estudiar la interacció de

tal o tal factor del medi geofísic amb els organismes, o d'aquests entre ells, que a descriure l'aïllament.

En algun article, i això ens dol, es tendeix a desconèixer tot allò que no ha succeït a l'entorn socio-cultural més immediat dels autors (majoritàriament residents a Madrid). És un pecat en el qual caiem sovint els catalans, però que semblaria que havia d'estar absent d'un llibre pensat per a un mercat espanyol i hispano-americà. Així, per no moure'ns del marc de l'Estat Espanyol, dol que en parlar del moviment ecologista s'oblidin antecedents importants com els moviments veïnals del País Basc i de Catalunya de la segona meitat dels anys seixanta, la contestació contra l'abocador de Garraf el 1973 i el ressò que aquesta trobà en els mitjans acadèmics de Barcelona, els inicis dels moviments ecologistes balears els primers anys setanta o la publicació del Llibre Blanc de la Gestió de la Natura als Països Catalans el 1976.

Però, a desgrat d'aquest detall menor i dels altres assenyalats, aquest «Diccionario de la Naturaleza» és una obra que marca una fita important en un canvi d'orientació respecte al tractament dels temes naturalístics que mereix tot el nostre aplaudiment, una lectura atenta i una consulta sovintejada.

Leandre Fontcuberta